

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року, № 2469-VIII, у редакції від 31.03.2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

4. About the right to social security and human rights: OHCHR and the right to social security. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ohchr.org/en/social-security/about-right-social-security-and-human-rights>

5. Grosh, Margaret; Leite, Phillippe; Wai-Poi, Matthew; Tesliuc, Emil. (2022). Revisiting Targeting in Social Assistance: A New Look at Old Dilemmas. Human Development Perspectives [Електронний ресурс]. URL: <http://hdl.handle.net/10986/37228>.

Ткаченко О.В., к.е.н., професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна
Лісняк І.А., аспірант,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИКИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Tkachenko O.V., Ph.D., Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Kyiv, Ukraine
Lisnyak I.A., Postgraduate Student,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
Kyiv, Ukraine

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE POST-WAR RECOVERY POLICY FOR UKRAINIAN ECONOMY

***Abstract.** The article is devoted to a critical analysis of the experience of the theoretical background development for the reforms economic policy on the independent Ukraine economy. Significant shortcomings of both the processes of implementing the reforms economic policy and its theoretical background in the context of the Ukraine national economy model formation are substantiated. The proposals regarding priority tasks and criteria for evaluating the social outcomes of the government policy were formulated in the conditions of the post-war recovery of the economy of Ukraine.*

Висока ціна, що сучасна Україна сплачує за реалізацію свого ліберально-демократичного вибору, висуває особливі вимоги до суспільної результативності процесів повоєнного відновлення. Глобальність ресурсної бази, що має залучатись для вирішення завдань повоєнної відбудови, загальносуспільне значення породжуваних відновлювальними програмами витрат і вигід, також ставить якісно нові завдання перед соціально-економічною політикою уряду. Урядова політика часів незалежної України традиційно була об'єктом наукової критики [1–3], проте і наукове обґрунтування цієї політики зазвичай формувалось як «аналіз *post factum*». Достатньо згадати хоча б «концепцію формування ринкової економіки в пострадянських країнах», що стала класичним прикладом застосування помилкових підходів до вирішення гранично важливого суспільного завдання. Адже не лише реалізація політики стала сферою випробування теоретичної аргументації, а й самі теоретичні підходи до формування політики (теза про автоматичне поширення ефективних моделей ведення бізнесу та виникнення конкурентної структури галузевого виробництва, оптимальний розподіл ресурсів між галузями тощо як результат створення «загальних рамок ринкової взаємодії») виявилась критично далекою від реальності.

Відповідно, політика повоєнного відновлення має забезпечити досягнення не просто певних цільових показників обсягів доданої вартості, їх динаміки чи структури за секторами економіки, а і якісні зміни в системі господарських відносин, факторів соціальної мобільності та конкурентоспроможності осередків виробництва [4]. Ключовим аспектом цих змін, вирішальним критерієм їх відповідності національним інтересам України є формування інноваційно орієнтованої економіки з випереджальними темпами розширення попиту на кваліфіковану працю, з високою економічною ефективністю інвестування в людський капітал. Без якісного оновлення місця людини в процесах економічного відтворення, механізмів фінансування соціальної сфери, умов конкуренції на внутрішніх галузевих ринках та отримання доступу до реалізації експортного потенціалу зростання не набуде стійкості. Адже таке зростання знову базуватиметься на тимчасовому доступі до відносно дешевих ресурсів (у нашому випадку – цільових програмах пільгового фінансування відновлення української економіки), а не високій якості інститутів, що надійно пов'язують зростання персонального добробуту економічних агентів з їх успіхами в суспільно корисній інноваційній господарській діяльності. А саме формування такої інституціональної структури вважається абсолютно необхідною (хоча, можливо, і недостатньою) умовою сталого зростання [5].

Поточна ситуація, яка здається сприятливою завдяки високій пріоритетності відбудови України для міжнародної спільноти, створює не лише додаткові можливості, але й ризики. Останні пов'язані з тим, що масштаби іноземної допомоги можуть дозволити досягати зростання (тимчасового і нестійкого, обумовленого масштабними вливаннями зовнішніх інвестицій та широкою

присутністю міжнародного менеджменту в реалізації проєктів) без якісного перетворення моделі української економіки, за збереження її «родових» ознак, що протягом тривалого періоду гальмували поширення інновацій, сприяли укоріненню рентоорієнтованої економічної поведінки, перетворювали соціальну сферу на «джерело податкового тягаря для бізнесу» замість провідного джерела генерації конкурентних переваг.

Отже, пріоритетним завданням політики повоєнного відновлення має бути не просто поновлення і розширення масштабів економічної активності, а якісне оновлення системи стимулів та механізмів, що опосередковують зв'язок між суспільно значущими результатами господарської діяльності й масштабами її ресурсного забезпечення. Замість штучної монополізації сфер діяльності та обмеження пропозиції, поширеними (вигідними) мають стати інноваційно орієнтовані моделі розвитку бізнесу, що будуть чутливими (завдяки диференціації режимів взаємодії з урядовими структурами) до загальносуспільних та екологічних аспектів діяльності економічних агентів.

Список використаних джерел:

1. Геєць В.М. Інноваційний шлях розвитку та економічне зростання // *Інноваційна Україна: Науковий збірник*. 2005. Вип. 7. К: НТУ „КПІ”. С.38-42.
2. Денисенко М.П., Риженко Я.В. Стратегічна місія інноваційної діяльності та шляхи її активізації в Україні. *Проблеми науки*. 2007. № 6. С.10-16.
3. Галабурда М. К. Методологія обґрунтування постсоціалістичних циклів і криз. *Економічна теорія*. 2011. № 4. С. 26–31.
4. Верба Д., Кудінова А. 15 років зростання без розвитку: що блокує соціально-економічний прогрес України? *Україна: аспекти праці*. 2005. Вип.7. С.3–10.
5. Acemoglu, D., & Robinson, J. A. (2013). *Why nations fail*. Profile Books.

Топольницький В.В., к.ю.н.,

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського,
Київ, Україна

Чухрай І.Ю., головний науковий співробітник

науково-дослідного управління проблем ресурсного забезпечення у
воєнній сфері, сфері оборони та військового будівництва Центру воєнно-
стратегічних досліджень

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського,
Київ, Україна

ПРАКТИКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИЛ ОБОРОНИ МІЖНАРОДНОЮ ДОПОМОГОЮ

Topolnytskyi V.V., Ph.D.,

The National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskyi,